

Sygnatura akt I C 3342/17

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 18-12-2017 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Porada-Łaska

Protokolant: sekretarz sądowy Sylwia Marek

po rozpoznaniu w dniu 18-12-2017 r. w Kaliszu na rozprawie

sprawy z powództwa Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W.

przeciwko K. M. (poprzednio D.)

o zapłatę 1253,29 zł

oddala powództwo.

SSR Katarzyna Porada-Łaska

Sygn. akt I C 3342/17

UZASADNIENIE

Powód Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. w dniu 13.07.2017 roku wystąpił o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego K. D. kwoty 1.253,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 13.07.2017 roku oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że dochodzona przez niego kwota wynika z umowy pożyczki nr (...) zawartej w dniu 21.01.2013 roku pomiędzy (...) Finanse S.A. a pozwanym. Powód wskazywał, że prawa do wierzytelności nabył na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 21.12.2016 roku.

Sąd Rejonowy w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Pozwany K. D. nie zajął stanowiska w sprawie. Przesyłka zawierająca odpis pozwu, załączników oraz wezwanie na rozprawę została doręczona pozwanemu przez awizo.

Sąd ustalił co następuje:

Powód jest w posiadaniu umowy cesji wierzytelności z 21.12.2016 r. zawartej pomiędzy nim a (...) Finanse S.A. z siedzibą we W. oraz wyciągu z elektronicznego załącznika do umowy, z którego wynika, iż przedmiotem przelewu był pakiet wierzytelności wobec kontrahentów (...) Finanse S.A.

(dowód: umowa przelewu wierzytelności z 21.12.2016 r. k. 19-22, wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy przelewu wierzytelności k. 23)

Powód w dniu 13.07.2017 r. wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej nr (...), z którego wynika, że na dzień jego wystawienia wysokość zobowiązania wynosi 1.253,29 zł, w tym 943,24 zł jako należność główna oraz 310,05 zł z tytułu odsetek.

(dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu – k. 13)

W dniu 22.05.2017 roku powód wystosował pismo do pozwanego – zawierające informację o cesji wierzytelności oraz wezwanie do zapłaty kwoty 1.177,90 zł w terminie do 10.07.2017 roku pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Brak jest dowodu nadania bądź doręczenia powyższego pisma.

(dowód: wezwanie k. 24)

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c., jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny.

Stosownie do przepisu art. 339 § 2 k.p.c. wydając wyrok zaoczny, Sąd przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Twierdzenia faktyczne zawarte w pozwie, które są przyjmowane za podstawę wyroku zaocznego, muszą pozwalać Sądowi na skonstruowanie podstawy prawnej roszczenia i jej ocenę (orzeczenie SN z dnia 29 maja 1958 r., I CR 969/57, OSNC 1960, nr 1, poz. 14; wyroki SN: z dnia 15 września 1967 r., III CRN 175/67, OSNC 1968, nr 8 -9, poz. 142; z dnia 15 marca 1996 r., I CRN 26/96, OSNC 1996, nr 7 -8, poz. 108; z dnia 6 czerwca 1997 r., I CKU 87/97, Prok. i Pr. – wkł. 1997, nr 10, s. 44; z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, Prok. i Pr. 1999, nr 9, s.30).

Zaznaczyć należy, iż beczynność pozwanego nie zwalnia Sądu z obowiązku krytycznego ustosunkowania się do twierdzeń pozwu. W razie następujących się wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda, Sąd przeprowadza z urzędu postępowanie dowodowe. Uznanie przez Sąd twierdzeń powoda za prawdziwe, nie zwalnia Sądu od obowiązku dokonania prawidłowej oceny zasadności żądania pozwu, opartego na twierdzeniach, ze stanowiska prawa materialnego (por. SN z 15.09.1967 r., II CRN 175/67, OSN 1968, Nr 8-9, poz. 142, SN z 1999-03-31, I CKU 176/97, opubl.: Prokuratura i Prawo rok 1999, Nr 9, poz. 30). Kontrola w tym przedmiocie powinna dotyczyć zwłaszcza tego, czy nie wchodzi w grę nadużycie prawa podmiotowego według art. 5 k.c. (por. Komentarz do k.p.c. pod redakcją K. Piaseckiego, tom I, Wydawnictwo Beck, Warszawa 1996, s 1033-1034).

Jeżeli zatem w świetle przytoczonych przez powoda okoliczności brak podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, Sąd wyrokiem zaocznym oddala powództwo (wyrok SN z dnia 6 czerwca 1972 r., III CRN 30/72, Biul. SN 1972, nr 10, poz. 178).

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi określone skutki prawne. Z powołanego przepisu wynika jedna z naczelnych zasad procesu sądowego polegająca na tym, że dowód wykazania prawdziwości określonego faktu obciąża tego, kto się na dany fakt powołuje dla uzasadnienia dochodzonego przed sądem prawa.

Dodatkowo podkreślić należy, iż zgodnie z art. 3 k.p.c. strony obowiązane są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Rzeczą sądu nie jest zatem zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe, to na powódzie jako stronie, która z podnoszonych przez siebie twierdzeń pragnie wywodzić określony skutek prawny w postaci żądania zapłaty kwoty dochodzonej pozwem, spoczywał obowiązek jej udowodnienia.

Powód temu obowiązkowi nie sprostał. Nie wykazał bowiem w sposób nie pozostawiający wątpliwości podnoszonych przez siebie okoliczności, które uzasadniały zasądzenie od pozwanego na jego rzecz żądanej kwoty, stanowiącej – jak twierdzi powód – należność nabytą w drodze cesji.

W tym miejscu podkreślenia wymaga okoliczność, iż w przypadku cesji wierzytelności, warunkiem otrzymania należności przez nabywcę jest udowodnienie, że takie prawo przysługiwało pierwotnemu wierzycielowi. Żądanie zapłaty należności w sytuacji, gdy doszło do sprzedaży jej przez pierwotnego wierzyciela musi być udokumentowane w sposób wykluczający jakiegokolwiek wątpliwości dłużnika co do wierzyciela uprawnionego do zapłaty, szczególnie aktualizuje się to w sytuacji, gdy te same wierzytelności coraz częściej przelewane są wielokrotnie i uczestniczą w tym podmioty profesjonalnie zajmujące się obrotem wierzytelnościami, co przybiera aktualnie coraz większy rozmiar (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2006 r., V CSK 187/06).

W ocenie powoda – dowodem istnienia oraz obowiązku spełnienia świadczenia ciążącego na stronie pozwanej jest wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej poparty wezwaniem pozwanego do zapłaty.

W ocenie Sądu twierdzenie to jest niezasadne.

Dokument nazwany „wyciągiem z ksiąg rachunkowych funduszu”, który wskazywany był w pozwie jako dowód istnienia zobowiązania pozwanego wobec zbywcy wierzytelności, następnie jej przelewu na powoda i obowiązku spełnienia świadczenia przez pozwanego na rzecz powoda, nie jest w istocie „wyciągiem z ksiąg rachunkowych”, gdyż nie zawiera wszystkich danych obejmujących operację gospodarczą zaewidencjonowaną w tych księgach (według ustawy o rachunkowości). Zresztą, wbrew tytułowi, z jego treści wprost wynika, że zawiera on jedynie oświadczenie powoda stwierdzające, że na podstawie jego ksiąg rachunkowych nabył on od określonego podmiotu wierzytelność wobec pozwanego, która na dzień wystawienia wyciągu stanowiła kwotę w nim wymienioną. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu inwestycyjnego, o jakim mowa w art. 194 § 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, nie stanowi, ani dokumentu urzędowego w niniejszej sprawie, ani nie jest dowodem istnienia zobowiązania pozwanego, a co najwyżej zaewidencjonowania transakcji nabycia wierzytelności przez powoda w swoich księgach rachunkowych.

Wynikające z art. 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 194 ustawy z 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 157) domniemanie zgodności z prawdą danych ujawnionych w wyciągu funduszu sekurytyzacyjnego należy ściśle wiązać tylko z tymi okolicznościami, które według przepisów szczególnych powinny być przedmiotem zapisów w księgach rachunkowych prowadzonych przez fundusz sekurytyzacyjny. Wyciąg z ksiąg funduszu nie może zawierać innych danych ponad te, które ujawniane są w samych księgach rachunkowych według przepisów ustawy z 1994 r. o rachunkowości i przepisów wykonawczych do tej ustawy. Dane ujmovane w księgach rachunkowych funduszu oraz wyciągu z tych ksiąg mogą stanowić dowód jedynie tego, że określonej kwoty wierzytelność jest wpisana w księgach rachunkowych względem określonego dłużnika na podstawie opisanego w tych księgach zdarzenia, np. cesji wierzytelności. Dokumenty te potwierdzają więc sam fakt zdarzenia w postaci cesji wierzytelności. Nie stanowią one jednak dowodu na skuteczność dokonanej cesji wierzytelności oraz istnienia i wysokości nabytej wierzytelności (por. wyrok SN z dnia 13 czerwca 2013 r., V CSK 329/12, LEX 1375500)

Domniemanie prawne z art. 244 § 1 k.p.c. w stosunku do wyciągu z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego odnosić się może co najwyżej do faktu nabycia przez fundusz konkretnej wierzytelności, nie obejmuje zaś samego faktu istnienia tej wierzytelności.

Oświadczenie funduszu li tylko potwierdzające istnienie wierzytelności i nabycie ich przez fundusz nie mieści się w kategorii dokumentów urzędowych wymienionych w art. 194 ustawy z 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i w konsekwencji nie może stanowić wystarczającej podstawy do wykazania przejścia uprawnień na następcę. Treść przedmiotowego wyciągu przedłożonego przez wierzyciela może stanowić co najwyżej oświadczenie Funduszu o nabyciu wierzytelności od określonego wierzyciela, w oznaczonej wysokości (por. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 11 grudnia 2012 r. I ACa 652/12, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w orzeczeniu z dnia 15 lutego 2013 r., sygn. akt I ACz 284/13).

Zdaniem Sądu powołany wyciąg podpisany przez osobę upoważnioną do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych funduszu i opatrzony pieczęcią towarzystwa zarządzającego funduszem sekurytyzacyjnym nie był wystarczającym dowodem potwierdzającym istnienie spornej wierzytelności. Zgodnie z przepisem art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 157) w obowiązującym brzmieniu, księgi rachunkowe funduszu sekurytyzacyjnego, wyciągi z tych ksiąg podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych funduszu i opatrzone pieczęcią towarzystwa zarządzającego funduszem sekurytyzacyjnym oraz wszelkie wystawione w ten sposób oświadczenia zawierające zobowiązania, zwolnienie z zobowiązań, zrzeczenie się praw lub pokwitowanie odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych oraz stanowią podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych i rejestrach publicznych. Moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym. Obecne brzmienie powołanego przepisu jest wynikiem obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 lipca 2011 r., sygn. akt P 1/10.

W związku z powyższym aktualnie wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego winien być traktowany jako dokument prywatny (art. 245 k.p.c.).

W odniesieniu do dokumentów prywatnych, w rozumieniu art. 245 k.p.c., złożonych do akt niniejszej sprawy Sąd przyznał im walor prawdziwości, uwzględniając, że stanowią one jedynie dowód tego, że określona osoba złożyła oświadczenie w nich zawarte. Ich prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu, a żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich prawdziwości. Podkreślić należy, iż złożone do akt sprawy dokumenty prywatne, zgodnie z art. 245 k.p.c., stanowiły jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Z dokumentem prywatnym – definiowanym w nauce jako każdy dokument pisemny, niespełniający kryteriów dokumentu urzędowego – art. 245 k.p.c. wiąże obalalne domniemanie jego prawdziwości i autentyczności pochodzenia zawartego w nim oświadczenia od wystawcy, który go własnoręcznie podpisał (por. orzeczenie SN z dnia 15 kwietnia 1982 r., III CRN 65/82, niepubl.; orzeczenie SN z dnia 27 czerwca 2000 r., I CKN 288/00, Prok. i Pr. 2000, nr 11, poz. 32, por. uzasadnienie orzeczenia SN z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, niepubl.; uzasadnienie orzeczenia SN z dnia 6 listopada 2002 r., I CKN 1280/00, niepubl.). Podkreślić należy, iż dokumentom prywatnym, w przeciwieństwie do dokumentów urzędowych (art. 244 k.p.c.) ustawa nie nadaje waloru dowodu, iż okoliczności stwierdzone w oświadczeniu są zgodne z prawdą. Dokument prywatny nie korzysta z domniemania prawdziwości zawartych w nim oświadczeń, każda zaś osoba mająca w tym interes prawny może twierdzić i dowodzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywiście (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 kwietnia 1982 r., III CRN 65/82).

Odnosząc się do samych wymogów wyciągu z ksiąg rachunkowych to stwierdzić należy, iż nie spełnia on wymogów ustawowych. Szczegółowe zasady jakim winny odpowiadać omawiane dokumenty zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawach szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz. U z 2007 r., Nr 249, poz. 1859). Zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się na podstawie dowodów księgowych, które powinny zawierać m.in. określenie stron dokonujących operacji gospodarczej, opis operacji, jej wartość i datę dokonania, a sam zapis obejmuje co najmniej datę operacji, skrót lub kod operacji, kwotę zapisu i oznaczenie właściwego konta. Wyciąg z księgi rachunkowej powinien zawierać przynajmniej powtórzenie danych (zapisu) z księgi rachunkowej w odniesieniu do danej wierzytelności.

Wyciągu z księgi rachunkowej w żadnym razie nie można utożsamiać z oświadczeniem wystawionym przez fundusz, które potwierdza nabycie określonej wierzytelności od dotychczasowego wierzyciela. Takie oświadczenie nie obejmuje bowiem, ani nie potwierdza jakiegokolwiek zobowiązania funduszu, a z tego rodzaju dokumentem mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Poza wyciągiem z ksiąg funduszu i umową cesji, powód przedłożył wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy (k. 23). Z w/w wyciągu nie wynika jaka kwota kredytu została udzielona pozwanemu przez pierwotnego wierzyciela. Wymieniony wyciąg, ani żaden dokument złożony i powołany przez powoda nie dokumentuje naliczonych odsetek, nie wiadomo od jakiej kwoty zostały naliczone, za jaki okres i jaka była podstawa ich naliczenia.

Jak wynika z umowy cesji Fundusz miał otrzymać od Banku dokumentację dotyczącą poszczególnych wierzytelności, która pozwoliłaby na jednoznaczne zweryfikowanie powyższych okoliczności.

Brak przedłożenia przez powoda umowy z pierwotnym wierzycielem oraz innych dokumentów, które potwierdzałyby istnienie i wysokość wierzytelności, uniemożliwił poczynienie w tym zakresie ustaleń, w tym zweryfikowanie wysokości dochodzonej należności głównej i prawidłowości naliczenia odsetek - ich wysokości, rodzaju i wymagalności, sposobu obliczenia skapitalizowanej wysokości odsetek, a także terminów w których zostały naliczone

Zwrócić też należy uwagę na fakt, że do pisma z wezwaniem do zapłaty (k. 24), nie dołączono jakiegokolwiek dowodu, że zostało doręczone pozwanemu.

Wprawdzie w treści umowy sprzedaży wierzytelności znajduje się oświadczenie Banku, że przedmiotem umowy są wierzytelności wymagalne, to należy pamiętać, że zgodnie z przepisem art. 516 k.c. zbywca wierzytelności ponosi względem nabywcy odpowiedzialność za to, że wierzytelność mu przysługuje. Oznacza to, że samo oświadczenie cedenta o treści wskazanej przez powoda nie może być wyłącznym dowodem potwierdzającym wymagalność wierzytelności przysługującej powodowi, skoro ustawodawca przewidział odpowiedzialność cedenta za wady prawne cedowanej wierzytelności, w tym w zakresie zarówno faktu istnienia wierzytelności, jak i rozmiaru określonego w umowie.

Nie można także ustalić, czy umowa zawarta z bankiem została rozwiązana, a jeżeli tak to w jaki sposób i w jakiej dacie.

Wobec tego powód nie udowodnił żądania tak co do zasady, jak i co do wysokości.

Złożone do sprawy dokumenty pozwalają jedynie na ustalenie, że 21.12.2016 r. powód zawarł z (...) Finanse S.A. umowę cesji nieokreślonego pakietu wierzytelności. Przedłożone dokumenty nie pozwalają na przyjęcie, że w jej ramach powód nabył również wierzytelność względem pozwanego.

Zgodnie bowiem z art. 511 k.c., jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony. W każdym wypadku umowy kredytu konsumenckiego wymaga jest forma pisemna (art 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, Dz. U. z 2001 r., Nr 100, poz. 1081 ze zm.). Tym samym także dla przelewu wierzytelności konieczne było zachowanie tego rygору (art. 511 k.c.).

Tymczasem powód nie przedłożył określonych w treści umowy cesji załączników: wykazu wierzytelności. Przedłożono jedynie wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy cesji. Dowód ten, z uwagi na brak podpisu, nie może być uznany za dokument prywatny z świetle art. 245 k.p.c. Po wtóre jego treść nie zawiera ceny jednostkowej, daty spisania należności z bilansu banku wraz ze wskazaniem jej wysokości na ten dzień, daty wypowiedzenia umowy, daty i wysokości ostatniej wpłaty. Przede wszystkim jednak z umowy cesji nie wynika, jakoby załącznikiem do niej miał być elektroniczny wykaz wierzytelności. Wynika z niej natomiast to, że załącznikami do umowy cesji miały być pisemne wykazy wierzytelności (o czym była mowa powyżej).

Nie zasługuje na uwzględnienie argumentacja powoda w zakresie braku przedłożenia w pisemnej formie załącznika do umowy cesji zawierającego wykaz wierzytelności. Sąd oczywiście nie kwestionuje zasad tajemnic przedsiębiorstwa,

jednakże Sądowi z urzędu (tak na podstawie pozwów Prokura (...), jak i innych podmiotów nabywających pakiety wierzytelności) wiadomo, iż w analogicznych sprawach następcy prawni załączają do pozwów częściowo „utajnione” wyciągi z wykazów wierzytelności, jednakże w formie papierowej.

Co więcej, umowa cesji została zawarta pod warunkiem uiszczenia w całości ceny kupna (§5 ust. 1). Z drugiej strony, uzgodniono, że w określonym terminie licząc od dnia ziszczenia się warunku tj. uiszczenia ceny, Bank zobowiązuje się do przekazania nabywcy dokumentacji dotyczącej nabytych wierzytelności.

W świetle powyższego i wobec braku dokumentacji źródłowej (w tym umowy bankowej), nie sposób nie powziąć wątpliwości, czy powód uiszczył cenę nabycia i czy Bank nie odstąpił od umowy w trybie § 5 ust. 4 umowy cesji.

Zatem powód nie wykazał także istnienia legitymacji procesowej czynnej do występowania w niniejszej sprawie.

Zaznaczyć należy, iż powód jest profesjonalnym podmiotem gospodarczym, w dodatku reprezentowanym przez zawodowego pełnomocnika, zaś pozwany – konsumentem.

Dodać jeszcze należy, że skoro dokument prywatny, w tej sytuacji wyciąg z ksiąg funduszu, nie korzysta z domniemania prawdziwości zawartych w nim oświadczeń, a każda osoba mająca w tym interes prawny może twierdzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywistości, to tym bardziej do takich wniosków może dojść Sąd i to właśnie w świetle tych wszystkich wątpliwości, o których była mowa w rozważaniach prawnych.

Zwrócić należy w tym miejscu uwagę na rosnącą rolę Sądu do działania z urzędu w sprawach z udziałem konsumentów (por. uchwała trzech sędziów SN z 19 października 2017 r. III CZP 42/17, zapytanie prawne zarejestrowane pod sygn. III CZP 95/17). Przywołane przykłady nie odnoszą się wprost do przedmiotowej sytuacji, jednakże w ocenie Sądu w składzie niniejszym, wskazują na wzmagającą się tendencję do działania przez Sąd w sprawach z udziałem konsumenta z urzędu i to pomimo kodeksowej zasady kontrydiktoryjnego procesu.

Wobec tego orzeczono jak w sentencji.

SSR Katarzyna Porada - Łaska